

Gooi Hoge Veluwe open en geef wild vrij spel

Gelders ministaatje vormt het struikelblok voor een echt nationaal park

Met verandering van het bewind op de Hoge Veluwe is er ruimte voor een doorbraak. Eindelijk kan de Veluwe één geheel worden voor het wild, betogen Michiel Hegener, Hans van der Lans en Ruud Lardinois.

De benoeming van mr. H. D. Tjeenk Willink vorige maand als voorzitter van de Raad van Toezicht en van de Raad van Advies van Stichting Nationaal Park de Hoge Veluwe, is een bestuurlijke doorbraak. Als vicevoorzitter van de Raad van State bekleedde hij al de hoogste functie die een niet-lid van het Koninklijk Huis in Nederland kan vervullen en nu is hij tevens koning van een ondemocratisch Gelders dwergstaatje.

Officieel is de Hoge Veluwe een nationaal park – en wat voor één. DHV is Nederlands enige 'nationale park' waar metershoge hekken omheen staan, waarvoor je een kaartje moet kopen en waar je de dieren die er leven, ook mag openen. Verder is de Hoge Veluwe ons enige nationale park dat wordt geëfficeerd als een particulier landgoed, zij het pas sinds 2003. Binnen de hekken heerst de eigen veldpolitie, ligt een eigen wegennetwerk, en roepen honderden borden de vraag op welke overheid eigenlijk het gezag uitoefent.

Wat de Hoge Veluwe ook is, de voorzitter regeert. Tjeenk Willinks voorganger, professor H.J.L. Vonhoff, wilde gedurende zijn lange bestuursperiode de hoge hekken handhaven, hoe lelijk ze ook waren in de midden van de Veluwe natuur, hoezeer ze de trekbewegingen van het Veluwe wild en langafstandswandelaars ook blokkeerden – en dus bleven de hekken.

Hekken zijn bij dit nationale park streng beschermd. Het is nu het grote struikelblok bij de eenwording van de zuidelijke Veluwe. Als de Hoge Veluwe niet bestond zou geen weldenkend mens het in zijn hoofd halen om midden op de Veluwe (100.000 hectare) een stuk van 5.000 hectare van hoge hekken en kassa's te voorzien.

De hekken (sinds 1932) en de kassa's (sinds 1935) van de Hoge Veluwe zijn een erfenis uit het verleden en hebben zichzelf naar moderne natuurbeheersinzichten overleefd. Wild hoort niet in een gesloten inrichting, maar hoort vrij te kunnen trekken over zoets uitgestrekte als de Veluwe. Het langafstandswandelen wint

snel aan populariteit, maar in Nederlands grootste natuurterrein (viermaal zo groot als het één na grootste, de Utrechtse Heuvelrug) loop je tegen die ellendige hekken. DHV is niet de enige dader, maar wel de ergste.

Dezer jaren wordt hard gewerkt aan natuurcorridors om de Veluwe te verbinden met de Oostvaardersplassen, met Montferland/Reichswald en met de Sallandse Heuvelrug. Verder komen er zeker zes wildviaducten over de snelwegen op de Veluwe. Een enorm kazernecomplex in de natuur bij Nunspeet is gesloopt, bij Renkum wordt een compleet industrieterrein verwijderd uit een beekdal zodat de edelherten straks bij de Rijn kunnen komen. Kortom: veel inspanningen en grote uitgaven om de natuurlijke eenheid van de Veluwe te herstellen.

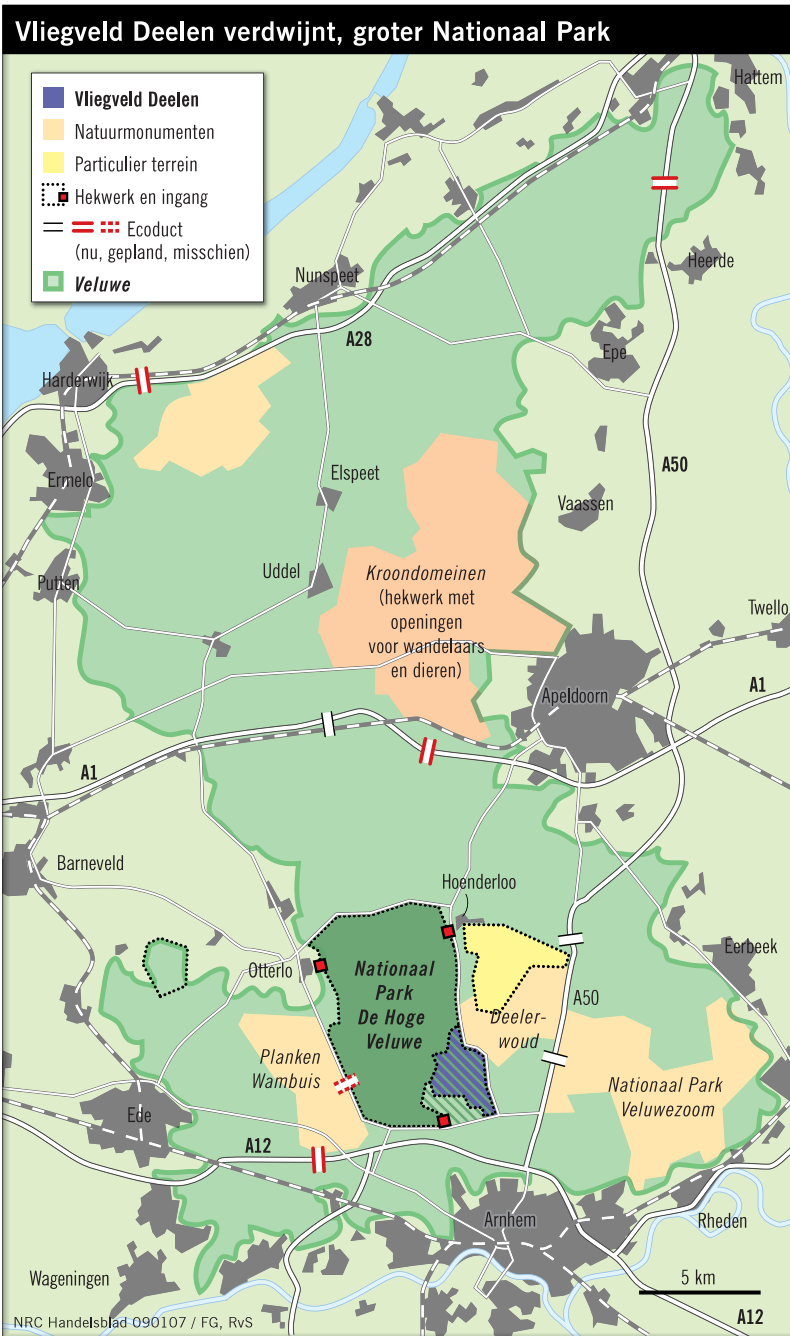
De machtswisseling op DHV zou een mooie aanleiding zijn om daarbij aan te sluiten door het belang van de Hoge Veluwe ondergeschikt te maken aan de hele Veluwe, het grootste laaglandnatuurgebied van Noordwest-Europa. Wij hebben het volgende voorstel.

- DHV verklaart zich bereid de hekken aan de west- en de oostzijde van het park grotendeels te verwijderen of voorwaarde dat er over de wegen Hoenderloo-Deelen en Otterlo-Schaarsbergen ecoducten en aanvullende maatregelen komen die de kans op aanrijdingen met wild minimaliseren. Herten, wilde zwijnen en mensen kunnen dan ongehinderd van Ede naar Dieren lopen.

- De inkomenspositie van DHV (door kaartverkoop aan de 500.000 jaarlijkse bezoekers) wordt gehandhaafd of wordt zo afgebouwd dat er geen gedwongen ontslagen nodig zijn. Hoe dat precies moet is nu misschien ongewis, maar waar een wil is, is een weg. En bijna iedereen op de Veluwe wil dat die hekken verdwijnen die de zuidelijke Veluwe nu in moten hakken.

- Vervolgens zou in hoog tempo gewerkt kunnen worden aan één groot Nationaal Park Zuidelijke Veluwe, dat weer als start kan dienen voor één Nationaal Park Veluwe (NPV). Het NPV zou de gebieden met hoge natuurwaarden moeten omvatten en uiteindelijk zo'n 70.000 hectare kunnen meten. Rond het NPV zou een zone met iets minder hoge natuurwaarden moeten komen, met de status van Nationaal Landschap.

Wij zien drie aangewezen partners voor het vinden van een oplossing. Allereerst de provincie Gelderland, die de ontrastering en de eenwording van de Veluwe als

natuurgebied al jaren hoog in het vaandel heeft. Daarnaast natuurlijk Natuurmonumenten, de eigenaar van grote natuurterreinen (Planken Wambuis, Deelerwoud, Veluwezoom) ten westen en oosten van DHV. En als Staatsbosbeheer wil aanschuiven, zijn er ook mogelijkheden ten noordoosten en ten zuidwesten van de Hoge Veluwe.

Bij de IUCN, de mondiale natuurbeschermingsorganisatie bestaat de expertise om een nationaal park stapsgewijs uit te breiden door omliggende nationale landschappen te verbeteren en op te waarderen tot nationaal park-waarden.

Over een aantal jaren komt waarschijnlijk de vliegbasis Deelen vrij, die aan de zuidoostzijde van de Hoge Veluwe grenst. De vliegbasis is 600 hectare groot. Ter opluistering van de machtswisseling kondigde de Hoge Veluwe aan dat Deelen na ontruiming naar DHV gaat, inclusief de metershoge hekken die er nu omheen staan. Wie zich betrokken voelt bij de eenwording en ontrastering van de Veluwe moet eens gaan kijken. Het lijkt wel Guantanamo Bay.

DHV heeft zeker rechten op Deelen. In 1944 werd 1.957 hectare van de Hoge Veluwe, waaronder een groot deel van de huidige vliegbasis, gedwongen verkocht aan de Duitsers voor 800.000 gulden. Maar waarom moest de overeenkomst tussen DHV en Defensie door middel van achterkamertjespolitiek tot stand komen? Weet de Tweede Kamer hiervan? Voor de eenwording en het raster vrij maken van de Veluwe, sinds jaren beleidsdoelstelling van Rijk en provincie, kan Deelen veel beter raster vrij worden aangesloten op het Deelerwoud en de Veluwezoom van Natuurmonumenten. Defensie lijkt in strijd met het landsbelang te hebben gehandeld.

Een ding is zeker: alle Defensie terreinen die de laatste jaren op de Veluwe werden afgestoten gingen zonder hoge hekken eromheen terug naar de natuur.

Indien DHV het belang van de gehele Veluwe voorop stelt, valt de Deelenproblematiek vanzelf op haar plaats: wanneer Defensie Deelen verlaat horen die 600 hectare onderdeel te worden van één grote, raster vrije Veluwe – net als de Hoge Veluwe.

Michiel Hegener is auteur van de 'Het wilde oosten, de toekomst van de Veluwe'. Hans van der Lans heeft een ecologisch adviesbureau Ecoplan Natuurontwikkeling. Ruud Lardinois is voorzitter van Stichting Kritisch Bosbeheer.